

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szobotica, SZERDA 1923. március 21.

79. szám

M megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Fiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lolbach-palota)

Franciaország jövője

bár Európa jövőjéről sorsát ma ő intézi, s amint mondani szokták, tőle függ az is, hogy milyen idő lesz (*elle fait la pluie et le beau temps*), nem éppen biztató. Az az előadás, amelyet szép hazájának a születési és halálzási statisztikájáról a napokban tartott a Musée Social-ban Isaac képviselő és volt miniszter, nem mondott ugyan e tárgyról sok újat és meglepőt, — az adatainak és a belőlük levont következtetéseknek mégis különös súlyt adott a konferenciának tudományos tekintélye és Millerand urnak, a köztársaság elnökének a jelenléte. Ez utóbbi maga is hozzászólt Franciaországnak e *to be or not to be* szerű kérdéséhez, s záróbeszédében minden franciának hazafias kötelességévé tette a jeles előadó tanácsainak a megszívlelését, a gyilkos — sőt öngyilkos — egykerendszerrel való szakítást s mindazoknak a tényezőknél a kiküszöbölését, amelyek Franciaország népesedésének a statisztikáját már évtizedek óta kedvezőtlenül befolyásolják.

Isaac ur fejtegetései szerint, ha ez tovább is így megy, Franciaországnak 1950-ben negyven, a szomszéd Németországnak pedig nem kevesebb mint hetvenkilenc millió lakosa lesz. Szép kilátások! És Isaac ur elég őszinte és elég kiméletlen volt ez aránytengelyállításhoz azt is hangsúlyozni, hogy e negyvenmillió nem lesz mind francia — mert így akarta a versailles-i béke —, a hetvenkilenc pedig csupa színnémet lesz, mert a versailles-i szerződés így kívánta. Eppen elegendő ok arra, hogy minden jó francia aggodjon a hazája jövőjeért. De aggodhat mindenki, aki szereti azt a kiválóan tehetséges népet, amelynek annyit köszönhet az emberiség és az európai kultúra; aki méltányolja a nemzet finom műveltségét s azt a sok egyéb szellemi erényét, amelyek vezérlő nemzettelé tették, az európai civilizáció élére helyezték, a szabad gondolat letéteményesévé s az eszmei forradalmak megindítójává avatták.

A tanácsok, amelyekkel Isaac ur a hallgatóságnak szolgált, tagadhatatlanul nagyon bölcssek, s valószínű, hogy a célszerűségüket mindenki belátja, de nem kevésbé valószínű, hogy azoknak a megszívlelését és a tettekre váltását minden francia a többi franciától fogja várni, ő maga pedig megmarad a régi rendszer s a megszokott életvitel mellett. Mert hát *vanae sine moribus leges*; törvény, rendelet, bölcs tanács, statisztika és tudományos meggyőzés mind kárbavész és a pusztában elhangzó szó marad, ha nem támogatja erkölcsi meggyőződés. Sok gyermekeket csak azok a szülők bírnak ki, akik maguk is igénytelenek s el vannak tőlük a gyermekeiknek is igénytelen életre célzó nevelést adni. Lesz-e erre kedvük a háboru utáni franciáknak, akiknek az Élethez támasztott nagyobbodás és a nemzetközi politikai befolyás és hatalmi pozíció folytán, amely őket Európa diktátoraivá és Közép-Európa leigázójává tette: Aligha. Hiszen a háboru előtti francia nemzetben

könnyebb megélhetési viszonyok között se volt erre semmi hajlandóság...

Ugyanabban az ujságszámban amely az előadásról beszámolt, Spanyolország népesedési mozgalmáról is van egy — és pedig nagyon kedvező — tudósítás, amely arról ad hírt, hogy a Pyrének mögötti országban az elmúlt esztendőben úgy a születési mint a halálzási arányszám megjavult s a lakosság száma ott immár meghaladja a huszonegy milliót. (Tíz év előtt husz millió se volt.) E kedvező jelentés a régóta dekadens Spanyolországról szól, amely már alig számított valamit az európai koncertben, s amelyet megszoktunk oly nemzetnek nézni, amely már eljátszotta kis játékaikat s csak dicső multjának a szép emlékeiből tengeti jelentéktelen népegységének a szürke életét. De hát, a Cervantes hazája hosszú tepszédés után kezdi magát összeszedni, és most, úgy látszik, Franciaországon a sor, hogy a latin faj legkevésbé propagatív nemzetévé legyen. Szomorú sors!

Szomorú sors, amely elkerülhető volna, ha a vezető államférfiak levonnák a nemzetük létsorsának és a spanyol testvéreiknek a kínálkozó tanulságát, Spanyolország kigyó-

gyulása, gazdasági nekilendülése és pénzügyi virágzásnakindulása valamint egészséges népszaporodása a semlegességének és a békéjének (az ő saját külön, pénzértékben föl se becsülhető békés állapotának) a szerencsés eredménye. — Franciaország előrelátható hanyatlása az imperializmus felé törekedésnek, az állandó katonai készülődésnek és készenlétnek és a »győzelmes« háborunak a szomorú konzekvenciája... Mikor jön a józan belátás, s mikor jönnek új emberek, akik majd rájönnek, hogy jobb békét hirdetni mint vérboszt? Ohajtandó, hogy mielőtt! Valószínű, hogy a francia anyák is szívesebben szülnének fiukat, ha nem félhének, hogy 18—20 év múlva háboruba viszik őket, s leányokat is, ha nem tudnák, hogy polgárokat vehetik feleségül őket és nem katonákat...

Oh, ha akadnának Jaurés-k — és nem puffantának le őket —, akik békét, jól megosztott munkát és rövid katonáskodást hirdetnének s e programjukat a miniszteri padokon valószínűleg meg, akkor még megjavulhatna a népmozgalmi statisztika. Csak a béke tesz erőssé. A háboru azt is megrontja, aki győzött.

Bdkr.

Még mindig változik a választási eredmény

Százkilenc radikális, ötvenkét demokrata

A választások végső eredménye pontosan még mindig nem állapítható meg. Kedden délelőtt a belügyminisztérium a következő adatokat tette közzé:

radikális	109
Radics	70
demokrata	52
klerikális	22
Spaho	18
dzsemijet	13
földmives	9
német	6
szocialista	3
bunyevác	3
Trumbics-Drinkovics	2
Montenegrói föderalista	2
szerbpart	1
kmetpart	1
román	1

összesen: 312

A 313-ik képviselőt a kiürített dalmáciai területen vasárnap fogják megválasztani.

Vitás azonban még a kimutatásba felvett mandátumok közül Tuzlán és Novisadon egy-egy mandátum, a prijepoljei kerületből beérkezett eredmény nem hiteles.

A pártok veszteséglistája

Beogradból jelentik: Az egyes pártok a következő volt képviselőket veszítették el a választásokon:

A klerikálisok Szlovéniából majd mind visszajöttek, a többi tartományokban azonban súlyos vereséget szenvedtek. Kimaradtak Dulibics, Simrák, Gorzav, Roskar, Mandics és Barics.

A nemzeti szocialisták mindkét mandátumukat elvesztették, Brandtner és Derzsics megbuktak.

A szocialisták közül Brkics, Der-

not, Krusics, Kopacs, Korun és Golouh nem térnek vissza.

A demokraták közül Zserjav, Kukovec, Ribar, Rojsz, Angyelinovics, Stefanovics, Vuksán, Maties Ivo, a nagy képzettségű és liberális gondolkozású Jaksics Zsarko, Lazarevics Zsivota, Vidanovics, Vuletics, Mijatovics, Kucsics, Szpaszojevics, Jovanovics Miloje, Marinkovics Pál, Markovics Milán, Pribicevics Milán, Susmalovics, Csubrovics és Sertyerov Szlavkó veszítették el mandátumukat.

A radikálisok közül Kosztics Cse-da, Ivkovics, Protics Sztóján, Adavics Riszta, Ivanics Momcsillo, Jovanovics Joca, Petyanac, Nikolics, Miletics Nikodie, Sevics Szimo, Prodanovics Zsifko, Mihaldzsics esperes, Kobaszica, Sztójánovics Áca buktak ki a parlamentből.

A horvát *zajednicából* Surinin és Laginja maradtak mandátum nélkül.

A földmivespártból Aracsics, Jeremics, Francis, dr. Sztajics, Sztankovics, Szusics, Avramovics, Vidakovics, Sztójics, Filipovics és Gyonovics Riszta. A disszidensek közül Divljan, Benin és Popadics.

A Maglajics-csoport teljesen megbukott, köztük a két miniszter, maga Maglajics, Karamehmedovics, sőt a muzulmánok politikai szervezetének megalapítója, Korkut Sahib is.

Ebben a felsorolásban csak az ismertebb nevű politikusok szerepelnek, a kevésbé ismertek neve egész légióra rug.

Beogradból jelentik: A miniszterelnökségen hétfőn este a radikális miniszterek konferenciát tartottak, amelyen a választási eredményekről szóló jelentéseket tárgyalták. A miniszteri értekezleten Pasics mi-

niszterelnök kijelentette, hogy nagyon meg van elégedve a radikális-párt győzelmével, amelyet a többi párt fölött aratott. Különösen afölött érzett örömeinek adott a miniszterelnök kifejezést, hogy a radikális-pártnak annyira erős a fegyverzettsége és hogy a radikális választók szavazataikkal beigazolták, hogy nem értenek egyet Protics Sztóján politikájával.

Pasics beszéde után az új parlament összeülésétől tanácskoztak.

Megy-e Radics

Beogradba?

Vasárnapra összehívta a „horvát szabor“-t

Delegációt akar küldeni a skupstinába

A politikai életnek megint a Radics-párt magatartása a legnagyobb kérdőjele. Már a múlt parlament is abba a bizonytalanságba fulladt bele, hogy eljön-e Radics, vagy sem. Ma ennek a kérdésnek még nagyobb a gyakorlati jelentősége. Nemesak azért, mert Radics pártja hatalmasan megnövekedett, hanem főleg azért, mert ha elmegy Beogradba, az ellenzék számbelileg jóval erősebb lesz, mint akármelyik elképzelhető koalíciós Pasics-kormány.

Radics, aki előrelátta győzelmét, még a választások előtt kiadta a jelszót: hogy összes megválasztott párthívei gyűljenek össze március 25-re Zagrebba. A vasárnapi Radics-pártipártkonferencia, amely a horvát közvélemény előtt már mint a „horvát szabor“ összeülése kezd szerepelni, fog valószínűleg feleletet adni a nagy kérdésre.

A „Prager Presse“ munkatársa előtt Radics azt az érdekes nyilatkozatot tette, hogy egész pártjával nem fog bevonulni a parlamentbe, de be fog küldeni egy „delegációt“, körülbelül 30 embert az ellenzék támogatására. Nem bizonyos, hogy Radics valóban így fog-e cselekedni, de az tény, hogy ez a terv nála egyáltalában felmerült, rendkívül jellemző. Radics szereti a szimbolikus gesztusokat és ez a „delegáció“ valahogy erősen emlékeztet Horvátországnak a régi magyar parlamentben való képviselőre.

Titkos egyezség Spahó és Radics között

Szarajevóból jelentik: Beavatott körökben azt beszélik, hogy Spaho és Radics között még a választások előtt titkos egyezség jött létre arra nézve, hogy Spaho teljesen Zagreb felé fog orientálódni.

Radics avval kényszerítette ki az egyezséget, hogy Spaho legnépszerűbb embereit a saját listán akarta jelöltetni. Spaho ettől megijedt és inkább belement az egyezségbe, amely különben is megfelelő politikai irányának.

Az elbocsátott

városi tisztviselők pótlása

Radikálispartii tisztviselőket alkalmaznak

A választások előtt elbocsátott tisztviselőket mindeddig még nem pótolták a városházán, ami tetemes nehézségeket okoz a városi közigazgatás menetében. Az utolsó héten huszonnégy városi tisztviselőt bocsátottak el, részben felfüggesztettek, közöttük azt a hét bunyevác főtisztviselőt, akik fontos munkakört láttak el és így hiányukat feltétlenül pótolni kell.

A felfüggesztett tisztviselők ellen megindított fegyelmi eljárás értesülésünk szerint főképpen azért gyorsan akarják lefolytatni és már a legközelebbi napokban — mihielyt elülnek a választások hullámaj — meg is kezdik a kihallgatásokat. Addig természetesen, amíg a fegyelmi eljárás be nem fejeződik, nem lehet szó a felfüggesztett tisztviselők állásának betöltéséről, azonban beavatott helyen nem is várják azt, hogy a fegyelmi eljárás a felfüggesztett tisztviselőket igazolja. *Pletikoszits* András dr. főispán álláspontja szerint a felfüggesztett tisztviselők fegyelmeztést követtek el áltál, hogy a választási bizottságokba való beosztásukat nem fogadták el és ezért *megtagadták a szolgálatot*. A fegyelmi eljárás során is a jelek szerint ez az álláspont fog érvényesülni.

A városi adminisztrációban mutatkozó hiányok pótlásáról a városnak sürgősen kell gondoskodni. Az új tisztviselők megválasztásánál befolyással lesznek a pártpolitikai szempontok is, mert, mint hírlik, *csak radikálispartii tisztviselőt fognak az elbocsátottak helyett alkalmazni*.

A városházán még szolgálatot teljesítő demokrata főtisztviselők felmentéséről szóló híreket illetékes helyen cáfolják és eddig valóban *nem történt még semmiféle intézkedés egyetlen demokratapártii főtiszt-*

viselő vagy rendőrkapitány felmentésére nézve sem. Ez azonban ezideig még alig is történhetett volna meg, mert a belügyminisztérium még a választási eredmények jelen-

tésének feldolgozásával van elfoglalva, azonban *nincs kizárva, hogy néhány napon belül csakugyan bekövetkeznek újabb tisztviselő-felmentések*.

Tízmillión felüli deficitje van Novisadnak

Novisadról jelentik: Három havi tanácskozás után befejezte a pénzügyi-és gazdasági szakbizottság, valamint a városi főszámvevőség az 1923. évi városi költségvetés tárgyalását.

A költségvetés: 11.221.431 dinár *bevételek* szemben 13.506.822 dinár *kiadást* mutat ki s így az 1923. évi költségvetési hiány két millió 285.381 dinár.

A költségvetési hiány fedezésére a két és fél millió dinár állami adó után

92 százalék városi pótdát fognak kivetni. A háboru utolsó évében, 1918. évben 2.741.000 korona volt a költségvetési hiány, amelynek fedezésére 86 százalékos pótdát vetett ki a város annak idején. Ot év alatt tehát négyszeresére nőtt meg a deficit, de mindössze 6 százalékkal emelkedett a városi pótdát.

A mostani költségvetésben két millió dináros tétel van fölveve utcakövezésre tehát új beruházásra.

Változások a vajdasági választások eredményében

Megválasztott képviselők, akik kibuktak

A választások végleges eredményét még nem lehet megállapítani. A keddi nap még a vajdasági választások eredményében is változást hozott létre. Újabb beérkezett adatok még a vajdasági választások eredményét is megváltoztatták.

Kikindáról jelentik: A zombolyai járásból utólagosan beérkezett jelentések megváltoztatták a szavazatok eddigi számarányát. A végleges eredmény a következőképpen alakult ki:

Szerb párt	1354
Setyerov demokrata	5838
Szociáldemokrata	5508
Vuics földművespartii	6446
Avramovics	1386
Rokkantik	1870
Mihajlovics	107
Németek	7757
Jaksics demokrata	4878
Radikális	10140
Protics	737

összesen 77882, a hányados 5985. A hányados tehát csak három

párt érte el, amelyek között a mandátumok a következőképpen oszlanak meg: *radikális 3, németpárt 2, földművespárt 2*. Megválasztott képviselők: *Nincsis* külügyminiszter, *Sztankovics* Szvetomir és *Mihajlovics* Szvetisláv radikálisok, *Meuner* Vilmos és dr. *Heinrich* tanár németek, *Vujics* Demeter és *Glavaski* Csedomir tanító földművespartiiak.

Becsikereken eszerint a jelentés szerint kibukott *Setyerov* Szlávko, aki nem is kerül be a parlamentbe és kibukott *Divac*, akinek azonban Somborban van mandátuma.

A noviszadi választási eredmény is módosul

Novisadról jelentik: A választási főbizottság még nem fejezte be a választási jegyzőkönyvek fölvizsgálatát.

A munkálatok befejezésének késedelmét az okozta, hogy *Bics* *Novoselo* község nem terjesztette be a választási jegyzőkönyvet és

törvényes mellékleteit, hanem telefonon jelentette be a választás eredményét.

Az első jelentések szerint az összes kerületekben leadott szavazatok száma 33.308 volt. A választási jegyzőkönyvek szerint azonban 32.745 szavazat lett leadva.

Az új számadatok folytán *lehetőséges, hogy a szocialisták, akik 4695 szavazattal egyetlen mandátumot sem kaptak, most mandátumhoz jutnak*. Ez esetben *Tatic* Pavlénak jutna a mandátum, melyet a németek veszítenének el.

Hüttner Sándor meghalt a váci fegyházban

Tisza István halálával lejátszódtott drámának egyik hírhedt szereplője elköltözött az élők sorából. Dobó István után most *Hüttner* Sándor halálhírét jelentik.

Hüttner Sándor, aki a váci fegyintézetben töltötte azt a tizenöt évi *jegyházbüntetését*, melyre a katonai törvényszék mint tettestársat ítélte el a Tisza István meggyilkolása miatt indított bünpörben, hétfőn délután négy órakor meghalt. Hüttner Sándor halálát csontszu és tüdőgümőkór okozta. Már mikor a fegyházba szállították, két bottal tudott csak járni. Állapota az utóbbi időben annyira súlyosbodott, hogy néhány hónappal ezelőtt a fegyintézet kórházába tették át. Hüttner betegségét a harctéren és a hosszú vizsgálati fogságban szerezte. Bár tudta, hogy állapota meglehetősen súlyos, a halálra nem volt elkészülve. Még nemrégiben is *perujitást* kért és állandóan jegyzeteket készített arra az esetre, ha perujitási kérelmének a bíróság helyt ad. A perujitási kérelem nagy feltűnést keltett, mert számítani lehetett arra, hogy Hüttner újabb tárgyalás esetén sok olyan részletet fog Tisza István meggyilkolása, valamint a *pörel* kapcsolatban nyilvánosságra hozni, amit a fő tárgyalás során elhallgatott.

Juhász Gyula:

Negyven évvel

1.

Ó asszonyom, ki csókot, lelket adnád
Hiába vártalak egy életen,
Én szomjamat oltottam több pataknál
De te vónál a tenger, végtelen,
Én lelkeket kántáltam több kalandnál,
De lelkeim telke, nem jöttél velem,
Ó asszonyom, még tavaszok lehetnek
S te nem fogsz jönni semmi kikeletnek
Uj balzsamával: a sírom felett
Kihajtasz tán, mint nefejejes, lehet!

2.

Már jubiláljak? Eddig jajgatott csak
Fajtam s magam sorsán e méla dal,
És engemet sohase pártfogoltak
Drága urak és olcsó diadal.
Már jubiláljak? Én biz azt tudom csak,
Hogy negyven éve vagyok már fiatal!

Egy kritikus albumából

Irta: Baedeker

IRODALOM

Ha teljes őszinteséggel elmondanék az emberek, mely olvasmányuk tetszett nekik a legjobban, s hogy *első olvasásra* melyik volt rájuk a legnagyobb hatással, akkor ebből a nyilatkozatból meglehetősen biztosan lehetne az illetők jellemére következtetni. Sajnos, ilyen kérdésekben teljes őszinteségre nem lehet számítani.

Azok az igazi írók, akiknek hatása meglátszik az olvasókon. S azok a legnagyobbak, akiknek a hatása olyanokra

is kiterjed, akik nem olvasták őket.

Mentül irodalmibb egy könyv, annál kisebb — bár igen válogatott — a közönsége. Azok a könyvek, amelyek a legnagyobb sikert aratják, ezt a kedvező sorsot sokszor annak a nagyon tekintélyes távolságnak köszönhetik, a mely őket az irodalomtól elválasztja. Az igazi irodalmi műveket, amelyek csupa-irodalom, a szerzőn kívül rendszeren csak a többi írók s az u. n. literátus emberek, továbbá a litterary gent, leman-ek, a majdnemirók, a nagyon-műveltek, az intellectual-ek szeretik és értik. Vischer-nek, a jeles esztétikusnak igazán pompás szatirikus könyvét, a Faust harmadik részét csak az ilyenek élvezik, s az Ambrus Zoltán finom írásai arabusul hangzanak azok számára, akik nem tartoznak elhez a kivételes olvasóközönséghez.

*Nincsen morális meg immorális irodalom, csak morális és immorális olvasó van. A morális olvasó a Casanova emlékiratait veszedelem nélkül sőt nagy tanulsággal olvashatja, az immorális pedig a bibliából is erkölcselenséget fog kibetűzni. *Mind a kettőre van példa.*

*Finoman írni annyi, mint lemondani a nagy olvasóközönségről.

Szellemesen írni annyi, mint kevés olvasóval beérni.

*Ordenárén írni annyi mint lemondani az irodalomról, beállni üzletembernek és kitenni magát annak, hogy meggazdagodik.

*Igen jellemző nyilatkozatot hallottam egyszer egy írótól,

— Kezdek hanyatlani, — így szölt szomorúan.

— S miről veszed ezt észre? — kérdeztem.

— Onnan, — felelte ő, — hogy a dolgom kezdenek nekem is tetszeni.

*Ha az író hanyatlani kezd, azt először a kritika veszi észre, aztán az olvasóközönség, s csak legvégül ő maga.

*Tulajdonképpen minden regénynek *törénetinek* kellene lenni. S az igazán jó regények valóban ilyenek. Hogy a legismertebbeket említsem: a *Madame Bovary*, a *Germinal* s a *Germinie Lacerteux* is az, pedig a 19. század polgárebereinek, munkatársainak és egy cselédleányának az életét rajzolják. De a háttér itt is *historiai*. Az eszmék, a melyek e könyvek levegőjében élnek, a maguk korának az eszméi, s nemcsak a szereplő személyek öltözéke és viselkedése *korszertü*, de a világnézete és a gondolkozásmódja is. Így hát a *Madame Bovary* nem kevésbé történeti mint a *Salambó*, s a *Buddenbrok*ok nem kevésbé az mint akár a *Zord Idő*. Nem a szereplők történetisége az alapja a *historiai* regénynek, hanem a szereplők gondolkozásának és érzéseinek a korral való megegyezése.

*Az *index librorum prohibitorum* (a tiltott könyvek indeksee) tulajdonképpen egészen helyes intézmény, csak helytelenül kezelik. Azokat a könyveket kellene belevenni, amelyek ostobák. S akkor még több könyv volna indekseen, mint mostan.

*Azért hogy egy könyv nem morális,

még korántsem immorális. S ha egy könyv nem immorális, már akkor morális.

*Ha az író az életet úgy festi, ahogy azt az emberek többsége látja, akkor azt mondja a közönség, hogy: *realisztikus* művet alkotott. Ha pedig olyanak rajzolja, aminő valójában, akkor azt fogják rá, hogy *tuizott*, hogy *szatirát* írt vagy *karrikatúrát* csinált.

*A könyvek sorsa jóformán semmit se függ az írójuktól, kevésbé a kritikusoktól, valamivel többet a kiadójuktól, legtöbbet az olvasóitól.

*Ha egy — máskülönbent talantumos — író nem tud tetszeni a közönségnek, bátran megállapítható róla, hogy: *jövője* van.

*Az az író, aki a maga idejében divatban van (ami egyébaránt a boldogulása szempontjából ránézve nagy szerencse), borzalommal gondolhat a jövőre és kétségbeeséssel az irodalomtörténetre. A divatos írók azzal fizetik meg rendszeren a népszerűségüket, hogy le kell mondanok a halhatatlanságról és az irodalomtörténeti karrierről.

*Az író hacsak egy kis őszinteséggel üzi a mesterségét — majdnem mindig magát írja, s az olvasó — hacsak nem valami rendkívül objektív természet — rendszerint minden könyvből saját magát olvassa.

*Mentül több mondanivalója és írni-valója van az embernek, annál jobban szeret és annál többet óhajt — olvasni. Írók olvasnak a legtöbbet.

Az erdélyi magyarság ünnepélyes tiltakozása a román képviselőházban a jogfosztó alkotmányjavaslat ellen Sándor József felolvasta az erdélyi Magyar Párt deklarációját

Romániában most ácsolja össze a parlament az ország alkotmányát. A kormány törvényjavaslatát nemcsak a nemzeti kisebbségek, a magyarok, szászok, németek, rutének, oroszok, bolgárok és törökök fogadták nagy és jogos megütközéssel, de az erdélyi román nép képviselője a román nemzeti párt is heves harcot indított a centralizáció, az Órománia hegemoniáját célzó törekvés ellen. Nap-nap után heves viharok és válogatott botrányok színhelye most a bukaresti parlament, a harcot a román nemzeti párt vezére Vajda Vojvoda Sándor és Maniu Gyula vezetik és részt vesz abban az a néhány főből álló magyar nemzetiségű képviselői csoport, amelynek a legutóbbi választáson a kormány hallatlan terrorja ellenére is sikerült bejutni a képviselőházba. Ismeretes, hogy az erdélyi románság 1918 december 1-én a Gyulafehérváron tartott nemzetgyűlésben teljes politikai, kulturális és egyházi autonómiát biztosított az erdélyi nemzeteknek, mert az új államalakulat tartós voltát a nemzetiségek egyenjogúsításának intézménye és az igazi szabadság elvének megvalósításával kívánta biztosítani. A kormány alkotmányjavaslata ezzel ellentétben a legdrágább centralizmus és a nemzeti ségek politikai, kulturális és egyházi szabadságának teljes elkobzását jelenti. Értelmezhető tehát, hogy a Romániában élő két és félmillió magyarság, az egymillió meghaladó németiség és a szintén tekintélyes számú orosz lakosság a leghevesebb ellentállást fejt ki a jogfosztó törekvések ellen.

A román képviselőház hétfői ülésén — mint Bukarestből jelentik — az Erdélyi Magyar Párt nevében Sándor József képviselő nagyszabású beszédében ünnepélyesen óvást emelt a kormány jogfosztó kísérlete ellen és felolvasta a Magyar Párt deklarációját, amely erélyes tiltakozást a gyulafehérvári határozatban megadott jogok tervbe vett intézményes elikkasztása miatt. A kormánypárt heves közbeszólásokkal zavarta a szónokot s az ülés rendkívül viharos lefolyású volt. Sándor József azonban nem zavartatta magát és elmondotta beszédét, felolvasta a Magyar Párt deklarációját.

Mikor Sándor József felállt a szónoki emelvényre és mielőtt beszélni kezdett volna, egy kormánypárti képviselő feléje kiáltott:

— Mit szólna ehhez Take Jonescu, ha élne és látná, hogy magyar képviselő beszél a parlamentben?

Sándor József így válaszolt:

— Azt mondaná, hogy ön szemtelen. Ezután megkezdte beszédét, amelybe különösen Jorga Miklós az ismert túlzó nacionalista politikus állandóan közbeszólt.

— A békeszerződések szellemével teljesen ellentétben áll az alkotmánytervezet. — mondotta Sándor József — A magyarság törvénytisztelő és békeszerető, a rend és a nyugalom fentartását kívánja, de ez a javaslat a háborus szellem forrásából fakadva a magyar kisebbséget a gyűlölet, az erőszak és a tagadás szenvedélyei által szándékosan az elkeseredés és a kétségbeesés karjaiba hajtja be.

Mi magyarok kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy ezt az országgyűlést alkotmányozónak és törvényes jellegűnek nem ismerhetjük el, ez alkotmányjavaslatot egészen és teljesen visszautasítjuk s ezt, ha az egy erőszakos párturalom által megszavaztatnák, ezennel ünnepélyesen ország világgal elűzt a magyarság asszimilálására és elrománosítására, valamint az egyéni és társadalmi jog elnyomására és elszegényesítésére szánt oktroált alkotmányunknak jelentjük ki! Mi, mint nemzeti kisebbségek nem a hatalomért, hanem a mi nemzeti életünkért és méltóságunkért és az ország-

ért harcolunk. Hiszünk Wilson evangéliumában és profeciáiban. Elismerünk egy jószándéku és értelmes akaratot, de nem a: Sic volo sic jubeo! Szabad népet és szabad egyházat egy szabad államban Jelszavunk: Ie a késel és ököllel.

Beszéde végén Sándor József kijelentette, hogy a román kormánynak az a célja, hogy az erdélyi magyarságot elromanosítsa.

Jorga Miklós heves hangon válaszol és kijelenti, hogy a románság

A franciák nem biznak a közvetlen tárgyalások megindulásában

A pápa tárgyilagos jelentéseket vár a Ruhr-területről

Párisból jelentik: A külügyminisztériumban tegnap este az angol lapok közleményeivel ellentétben úgy tájékoztatták a sajtó képviselőit, hogy Franciaország nem bizik a tárgyalások közeli megindulásában és nem hiszi, hogy a német kormány hamarosan tárgyalásokra alkalmas javaslatot fog Párisba küldeni. Arra a hírre, amely német forrásra vall, hogy tudniillik a német kormány közvetítésre kérte fel Amerikát, a Quai d'Orsay erre nézve kijelentették, hogy a washingtoni francia nagykövettől kábeltáv-

nem fogad el oktatást a magyaroktól, mire Sándor azt feleli, hogy az erdélyi magyarok örvendenének, ha annyi szabadságot élveznének, mint amennyi szabadságot a magyarországi románok élveznek.

Az ülés nagy viharban ért véget, a kormánypárt tagjai nemcsak a magyar képviselők felé kiáltottak sértő szavakat, de az erdélyi román nemzeti párt vezéreit is szidalmakkal illették.

Sajnos a magyar képviselők és az ellenzék erélyes állásfoglalása ellenére is egészen bizonyosan törvényerőre emelkedik majd a jogfosztó javaslat.

irat jött, amelyben közli, hogy eddigelé semmiféle megbízható értesülés ilyen állítólagos lépésről nincs, csupán annyi tény, hogy Washingtonban a német nagykövetség ügyveinek ideiglenes vezetőjétől exponét várjuk a Ruhr-megszállás következtében támadt helyzetről.

A pápa megbízta Bazelli nunciust, hogy tárgyilagosan ellenőrizze a megszállott Ruhr-területen lévő francia és belga csapatok magatartásáról jövő sokellentmondó jelentést és küldjön a szentszéknek megbízható tudósítást.

A pesti diákzavargások ügye a magyar nemzetgyűlés előtt

Rakovszky és Gömbös magyarazzák nyilatkozataikat — A rendőrség folytatja a vizsgálatot — Nem találják a sebesült diákok

A budapesti rendőrség körében nagy megütközést keltett Rakovszky belügyminiszternek a diákság képviselői előtt tett nyilatkozata, amely szerint az incidens miatt a rendőrséget felelősségre fogja vonni. A rendőrtisztviselők jobboldali sajtó támadásai és a miniszteri nyilatkozat folytán, ártatlanságuk tudatában elhatározták, hogy abban az esetben, ha őket akarnák felelőssé tenni az eseményekért, szolidaritást vállalnak az incidensben részt vett kollégáikkal.

Ennek hatása alatt hétfőn délután a rendőrtisztviselők hangulatának megnyugtatóására a belügyminiszter Marinovich Jenő főkapitánynak kijelentette, hogy azok a kijelentések, amelyeket egyes lapok neki tulajdonítanak, nem felelnek meg a valóságnak. Tiltakozik az ellen, mintha a rendőrséget azzal vádolta volna meg, hogy őt hamis adatokkal akarja félrevezetni.

Marinovich Jenő főkapitány azonnal magához kérte a bünyügyi osztály vezetőjét és felkérte, hogy a belügyminiszter kijelentését hozza a tisztviselői kar tudomására. A délutáni órákban azután csoportonként összehívták a rendőrtisztviselőket és közölték velük a belügyminiszter nyilatkozatát.

A fegyelmet megelőző vizsgálat, vagyis a tényállás pontos felderítése, még folyamatban van.

A fegyelmi osztályon a rendőrtisztviselők egymásután hallgatják ki a diákokat. Az erzsébetköruti felosztatás körülményei nagyrészt már tisztán állanak a rendőrség előtt.

A vizsgálat még nem ért véget, azonban azt már megállapították, hogy a jobboldali sajtóban megjelent súlyos rendőri tulkapásokból eddig még semmi sem igazolódott be.

Leginkább azt az állítólagos sebesültet keresik, akinek a kezéről a diákok szerint három ujjat vágott le

a rendőrkard, eddig azonban még sehol sem akadtak nyomára.

A képviselőház folyosóján nagy érdeklődéssel tárgyalták a politikai helyzetet és mindazokat a híreket, amik a fővárosban a kormány helyzetéről el vannak terjedve. Nagy mértékben hozzájárult az izgalom felidézéséhez Gömbös Gyula nyilatkozata, aki hírlapi kijelentésében már nyíltan támadta azokat a központon járó politikusokat, akik nem valók arra, hogy a kormány tagjai legyenek, bár ma még azok. Gömbös szintén azt a kijelentést tette, hogy az ő intencióját félremagyarázták és újabb nyilatkozatot fog kiadni, amely alkalmasint elveszi vagy tompítja az első nyilatkozat életét.

Az interpelláció

A bejelentett interpellációk miatt szokatlanul sok képviselő jelenlétében nyitották meg a nemzetgyűlés keddi ülését.

Az elnök közli, hogy az amerikai magyarok táviratot küldöttek, amelyben közlik, hogy emlékiratot nyújtottak be a washingtoni szenátushoz és Harding elnökhöz, amelyben Magyarország mai helyzetét fejtették ki.

Szítóvicsky elnök közli ezután, hogy Csilléry András és Benedek János a márciusi tüntetések ügyében az összkormányhoz, Griger Miklós pedig a komáromi választás ügyében a belügy- és kultuszminiszterhez sürgős interpellációt akar intézni és ehhez a Ház engedélyét kéri. A Ház az engedélyt megadta és elhatározták, hogy délután három órakor térnek át az interpellációkra.

Csilléry interpellációjának tartalma a következő:

Van-e tudomása a kormánynak arról, hogy a március 15-iki nemzeti ünnepség alkalmával az ifjuság összeütközésbe került a rendőrséggel és ekkor indokolatlanul magyar vér folyt az utcán. Ez a jelenség

ugyancsak indokolatlanul másnap megismétlődött.

Azt kérde, hajlandó-e a kormány olyan vizsgálóbizottságot kiküldeni az ifjusági vezetők bevonásával, amelynek megbízhatósága és tárgyilagossága kétségen kívül áll és hajlandó-e azokat, akiket ez a bizottság bűnösöknek talál, azonnal elbocsátani a rendőrség kötelezőből, hajlandó-e azokat, akiket tőle in l. a cím landó-e végül gátat vetni annak, hogy a nemzetrontó sajtót a rendőrség körében terjesszék és hajlandó-e ezt a sajtót bíróság elé állítani.

Választások után

A nagy harc tanulságai

— Beogradi munkatársunktól —

(L.) A számok már ismereteseek, legalább is hozzávetőleg: Százhet, vagy száztiz radikális, már nem lehetne változást hatvanöt-e, vagy hetven a horvát republikánus Radics-párti, a kevesebb is azt mutatja, hogy Horvátország Radics-párti. Varasd megyében negyvenegyszer szavazó van, Radicsék ebből 38.000-t kaptak. Háromezer állami tisztviselő, jelölt, kortes akad egy megyében, ezek adták a többi nyolc-tíz pártra a szavazatokat.

Mi lesz, kérjük mi is a kérdezőkkel. Mert már kombinálni lehet, vagy lehetne, de a számok, amelyek az erőviszonyokat mutatják, nem kombinálhatók úgy, hogy egy erős és kormányképes többség kerekedne belőlük. Az új választások nem hoztak újat, a szembenálló tömegek engesztelhetetlenek és szilárdak és hajthatatlanok.

A világnézeti, társadalmi, szociális problémákat kiszorította az emberek érdeklődési köréből a hatalmasan aktualitást nyert nagy probléma: az államrendezés problémája.

A kommunisták egy mandátumot sem kaptak — legutóbb 58 volt nekik, a szocialisták a tizből csak háromat tudtak megmenteni a földművespárt 39 főről kilencre csökkent.

Ezzel szemben a radikálisok huszszal felnövezték a parlamenti képviselőiket, Radicsék szintén huszszal többen vannak.

Az apró kis pártok, a republikánusok pártja, a nemzeti szocialisták, a horvát egyesülés pártja, Maglajlics muzulmánjai, a szlovén földművesek, a bosnyák és horvát kis parasztpártok eltűntek, megsemmisültek, elvesztek a nagy csatán.

Centralizmus, azaz decentralizmus, ez a probléma szólította csatarendbe a választókat és a feltett kérdésre megadott válasz alig félreérthető a tárgyilagos vizsgálódó számára.

Horvátország tagadhatatlanul decentralista, sőt köztársasági is, a szlovéniai mandátumok nagy többsége szintén decentralista kezekbe került, a klerikálisokéba. A boszniai példa még élesebben világítja meg a helyzetet. A boszniai mandátumok többségét már az elmúlt parlamenti szakban is a muzulmánok nyerték el. A muzulmánok pártja később kettészakadt, a centralista kormánytámogató Maglajlics-csoportra és a decentralista Spaho-frakcióra. A muzulmán szavazatok most azután megmutatták a muzulmán tömegek akaratát. Egyetlen Maglajlics-párti sem került be a parlamentbe, a mandátumokat kivétel nélkül a Spahopártiak kapták meg. Dalmáciában a decentralista pártok erős többségben vannak. A Vajdaságnak speciális helyzete van. A választási számadatak a centralista eszme diadalát mutatják, de nem szabad elfeledni, hogy a Vajdaság lakosságának egyharmadát kitevő magyarság nem mondott véleményt, mert nem szavazott, vagy nem szavazhatott.

Centralista feltétlenül és elvitathatatlanul Szerbia. Ez a helyzet, ez a nagy népsza-

vazás eredménye, amiből konzekvenciákat lehetne levonni, programot lehetne felépíteni és politikai irányelveket lehetne kiszabni, ha a gyakorlati politika erőforrása a logika ereje lenne és nem a pártok és egyének érdeke, amit ma államrezónnak szokás nevezni.

De más kommentárok is kíváncsoknak a választási lapok margójára.

A demokraták aránylagos bukása tanulságos lehet mindazok számára, akik nem jól választják meg a barátait, a Radicsék diadala pedig azt dokumentálja, hogy mindent megér a jól megválasztott barát. Mert Horvátországban úgy tudják, de legalább is úgy mondják, hogy *Radics és Pasics titkon egyezkedtek a választások előtt és meg is egyeztek.*

*

Azután meg az derül ki a választásokból, hogy a választók megmaradnak eredeti programjuk mellett, ha a képviselő urak nem is. Azok közül a képviselők közül, akik az idők folyamán cserbenhagyták eredeti programjukat, még csak hirmondó sem került be a parlamentba. A tíz tagu szlovén kmeteket, akik a földművespártot hagyták ott, a nyolc tagból álló Maghijlics-csonortot, a Benin-féle disszidenseket, sőt még — amit minden progresszív gondolkodású ember pártkülönbség nélkül fájjal — a disszidáló Protics-pártiakat is, Proticsot, Ivanicsot cserbenhagyták választóik.

*

Az új, megcsökkent létszámú parlamentben egypár érdekes fej. karakteres arc hiányozni fog, egypár

jellegzetes hang tűnt el a fórumról, egy-egy érdekes szín elűnt a furcsa palettáról.

Protics Sztóján érdekes koponyája, Ivanics Momcsillo éleshangu közbeszólásai éppúgy hiányozni fognak, mint Angyelles Pál finom franciás figurája — népviseletben, vagy Kosztics Cséda indokolatlanul semita arca. Csubrovics sem lesz ott a demokraták professzora, Korkut Sahib eiffendi, az újságírók barátja is bevonul újra a redakcióba, négy muzulmánpartí exminiszter, Karamehmedovics, Sevics, Vulovics és Omerovics is visszatér polgári foglalkozásához.

A Pribicsevics-dinasztia két tagja, Valérián, a pap és Mlán a katona sem tér vissza a Milosa Velikogutcai palotába, Gyonovics Jován, a tudós republikánus sem kapta vissza mandátumát, mint ahogy az egyszerű és közvetlen paraszt képviselők is nagyrészt visszatérnek az eke szarvához.

Új arcok jönnek, új nevek, új programok is, a németek a kisebbségek fájdalmait fogják elpanaszolni, egypár hét még és újra végigsüvít majd az élesszavu parlamenti cselegő a folyosón és talán Lukinics, talán más, esetleg újra az energikus és szigorú Lukinics újra végigharogja a hatalmas üléstermet:

Uraim, csendet kérek! Csend legyen! Uraim csend legyen! És az újdonsültek a parlamenti »golyák« ijedten hallgatnak majd el a szigorú hangra. És a régiek, az újra megválasztottak, meg mi az újságíró karzaton, mi fogunk mosolyogni az újoncok ijedelmén.

Földeladás és politika

Foglalkoztunk már azzal a veszőlyvel, amely Subotica várost az agrárreform révén újból fenyegeti. Az eddigi kilátások szerint a subotici agrárhivatal az idei tavasszal újabb városi földeket akar igénybevenni az agrárreform céljára, ami a város anyagi helyzetére természetesen súlyos hatással volna.

A városi tanács éppen ezért már régebben foglalkozik azzal a tervvel, hogy az agrárminisztérium által zár alá helyezett városi földek egy részének feloldását kéri, hogy azoknak eladásával az okvetlenül szükséges beruházások részére megszerezze a szükséges fedezetet. Erre vonatkozólag már az egyik legutóbbi közgyűlés elé akarta terjeszteni a tanács azt a javaslatot, hogy 500 hold városi földet két új iskola építése költségeire adják el, azonban az utolsó percben mégis levették a javaslatot a napirendről, mert nem kívánták azt a választások előtt a kiszélesített tanács elé terjeszteni.

A választások lezárulása után most a városi tanács azzal a tervvel foglalkozik, hogy ezt a javaslatot újból a közgyűlés elé terjessze. A város tudatában van annak, hogy ez a terv a földigénylők előtt nem rokonszenves, mert így az agrárreform elől von el a város földeket. Éppen ez készítette a tanácsot arra, hogy a választási agitáció idejében ne foglaljon állást e javaslat mellett. De most, hogy újabb agrárrevízió fenyegeti a várost és az új iskolák felépítése is halaszthatatlanná válik, szükségesnek tartja a tanács, hogy ezzel a kérdéssel a közgyűlés is foglalkozzék.

Hogy az agrárminisztérium által zár alatt tartott földek feloldása sikerrel fog-e járni, az még nagyon kérdéses, már csak azért is, mert a subotici agrárhivatal aligha fogja javasolni a földek feloldását.

A városi tanács most igyekszik módot találni arra, hogy a város birtokában még meglévő földeket mégis megmentse az agrárreform alól, mert csak így lehetne a város mérlegét ismét aktivváltani.

HIREK

MÜKEDVELŐK

Valamikor szórakozás és derűs vidéki kedvtelés volt a műkedvelő-előadások rendezése: néhány tehetséges és kevésbé tehetséges dilettánsnak egy estére való szórakozása, amelyből kivették a részüket a szereplők hozzátartozói is, nagy izgalomban töltvén meg a nézőteret a műkedvelő és bizonyára primadonna-karrierről álmódzó vidéki bakfisok meg zsúrjuk egész rokonsága. Valamikor — nem is olyan régen — még csak jóakaró rokoni taps, néhány bókóló virágcsokor és a vidéki hetilap „kritikusának” fellengző dicsérete járt ki a műkedvelőknek.

Ma már revolver, boxer és halálos veszedelem a sorsa a műkedvelőknek. A színpadon daloló bakfis, az alkalmi szerelmes hős el lehet készülvén rá, akárcsak a forradalmi idők politikusa, hogy akármelyik percben bombarobbanás zavarja meg csunya diszharmonióval a lágy operett-muzsikát és véres tragédia válik a legmulatságosabb komédiából is. Hősnek kell lennie ma annak a leánynak, aki egy műkedvelő-előadáson színpadra mer lépni és a tapson, virágon, sikeren vagy bukáson túl sok mindent kockáztatnak a műkedvelők.

Nem szórakozás ma a műkedvelés az utódállamokban, különösen pedig nálunk nem, ahol a magyar színészetet, az állandó magyar színházat pótolják a magyar műkedvelők. Mint annyi más fogalom, megváltozott a műkedvelés fogalma is és a magyar kultúra kitiltott hivatásos apostolait pótolják a lelkes, drága magyar műkedvelők. Nem dilettánsok ők már, hanem apostolok, az elárvult magyar kultúra, magyar szó és magyar muzsika apostolai, egy kis vigasságot nyújtó jölteveői a kietlen sivatagban szomjuhozó magyar lelkeknek.

A régi virágcsokor, a baráti taps és a jóakaró dicséret helyett őszinte szeretet és együttérzés, ragaszkodás illeti őket. Nem lehet egyszerű vállveregető gesztussal juttatni munkájukat és kevés részükre minden kert minden pompázó virága. A magyar kultúra hősei a

műkedvelők és — a martirjai is. A magyar szívek szeretetéből kell koszorut fenni és mélységes hódolattal letenni a lábaik elé . . .

— **Emléket Lányi Ernőnek!** Az a jelenség, hogy minden szervezkedés, ösztönzés és felhívás nélkül is naponként érkeznek adományok a Lányi-alapra, beszédesen dokumentálja, hogy milyen mélyen gyökerezik a szívekben a hála s a kegyeletté változott szeretet. Így minden remény megvan arra, hogy ha a megalakuló emlék-bizottság veszi kezébe a gyűjtés munkáját, rövid idő alatt együtt lesz az az összeg, amiből az alap kegyeletes és humanitárius célja megvalósulhat. Örömmel regisztráljuk a hirt, hogy a Lányi-esték első terve már fejeztül. A szíváci amateur-zenekar elhatározta, hogy a legközelebbi napokban zenevari hangversenyt rendez s a befolyó egész jövedelmet a Lányi-alapnak juttatja. Nem kételkedünk benne, hogy a vajdasági zenekarok, énekkarok, daárdák és műkedvelő társulatok egymással versenyezve fogják követni a példát.

A mai napon a következő adományokat kaptuk:

Antunovits József dr., volt városi főorvos	800 kor.
Révai Ella v. tanítv.	400 "
Szenteleki Kornél St.-Szivac	600 "
	1800 "

amivel gyűjtésünk legutóljára kimutatott összege 35720 koronáról 37520 koronára emelkedett.

— **A román királyné Beogradban.** Beogradból jelentik: *Mária* román királyné szerdán Bukarestből Beogradba érkezik a királyi család meglátogatására.

— **Egyezmény Lengyelország és Jugoszlávia között a kölcsönös jogsegélyre.** Beogradból jelentik: Április hó végén érkezik Beogradba a lengyel szakértő delegáció a kölcsönös bírói jogsegélyről szóló egyezmény megkötése végett. A lengyel delegáció elnöke *Okelszky* beogradi követ lesz.

— **A népszövetség tárgyalja az osztrák nemzetközi kölcsönt.** A népszövetség osztrák bizottsága április 12-én kezdi tárgyalni Seipel kancellár jelenlétében az Ausztriának nyújtandó nagy nemzetközi kölcsön kibocsátási módjait.

— **Bíróhiány a Vajdaságban.** Novisadról jelentik: A novisadi törvényszéknél nagy bíróhiány van. Tavaly ugyanebben az időben 14 bíró működött a törvényszéken, most hat. A járásbírósnál hat bíró helyett *kető* működik. Vannak perek, amelyek 3 év óta várnak tárgyalásra. Egyes pereket 6—8 havi terminusra tűz ki a bíróság. A becskerek és sombori törvényszéknél az ügyészségen csak egyetlen ügyész működik. Helyettes nincs.

— **Revolver a bolgár minisztertanácson.** A beogradi Novi List írja szófiai tudósítás alapján: A legutolsó minisztertanácson Sztambulijcsky miniszterelnök felszólította Omarcevszky közoktatási minisztert, hogy mondjon le, mire Omarcevszky revolvért rántott elő és *le akarta löni a miniszterelnököt*, de a többi miniszter kicsavarta kezéből a fegyvert.

— **Jugoszlávia egy kolozsvári fogoly tiszt kiadását kéri.** A Kolozsváron megjelenő Keleti Újság írja: A beogradi kormány a szokásos diplomáciai uton a szerb hadsereg egy kapitányának a kiadását kéri, aki a kolozsvári katonai fogházban van elzárva. Joanovics kapitány már nyolc hónap óta ül a kolozsvári katonai fogházban. Titokzatos körülmények és a román hadsereg előtt titokzatos előélete után szökött át Szerbiából. Román nemzetiségűnek mondotta magát, egészen jól beszél románul és szokását azzal indokolja, hogy a románságnak tett szolgálataiért súlyos üldözésnek volt kitéve. A S. H. S. kormány a kiadását kérő átiratban azt írja, hogy a kapitány közönséges büntényeket követett el s a hadbírói eljárást elől szökött meg. A kapitány tagadja, hogy közönséges büntényekért keresik. Mivel diplomáciai eljárásról tárgyalnak a sorsa felett, a hadbírósnak nem tud semmit csinálni az ő dolgában. A hónapok egyre telnek, kiadni — úgy látszik — nem akarják, ügyét sem tárgyalhatják, hanem marad továbbra is vizsgálati fogságban.

— **Ismét megjelent a Vidovdán.** Mint már közöltük, a novisadi »Vidovdán« szombaton nem jelent meg, mert a zagrebi nyomdászszervezeti központ utasítására a nyomdászok a lapot nem szedték ki. Mint értesülünk, kedden megegyezés jött létre a lap szerkesztője és a szedők között, úgy hogy a »Vidovdán« kedden délután ismét megjelent. A szombati szám elmaradásáról a lap azt írja, hogy a nyomdászok ellenállását a kormány inszenálta.

— **Állami járadékot vettek a szegények millióján.** Becskerekéről jelentik: A polgármester még a múlt évben gyűjtést rendezett a város szegényei javára. A gyűjtés egymillió dinárt eredményezett. A városi közgyűlés tárgyalta ezt a kérdést és indítványozták, hogy egy bizottságot alakítsanak az összeg szétosztására. Ez azonban akadályokba ütközik, mert a város időközben állami járadékba fektette a milliót és az összeget a közjöveldelmi alaphoz akarja csatolni. A közgyűlés azonban amellelt foglalt állást, hogy a pénzt a szegények között ki kell osztani.

— **Lakásokká alakítják át a becskerek városházát.** Becskerekéről jelentik: Becskerek városa annak idején épületet bocsátott a csendőrségnek rendelkezésére. Ezt az intézkedést azonban a vármegye megsemmisítette, mert a város nem kérte a közgyűlés és a megyegyűlés hozzájárulását és ezen az alapon felszólította a várost, hogy a csendőrségi helyiségeket ismét vegye át, annál is inkább, mert a csendőrség csupán a környéken teljesít szolgálatot és így a városnak nem érdeke a csendőrség elhelyezése. Ezt a határozatot a város most felhasználja a lakásnévadás csökkentésére és városi hivatalok kiürítését határozta el, oly formán, hogy a városi hivatalokat az elemi iskolába, az elemi iskolát a polgári fiúiskolába, ezt pedig a csendőri laktanyába helyezik át. A városi hivatali helyiségeket lakásokká alakítják át, melyeket a város bérebe fog adni.

— **Leégett a kikindai Olga-malom.** Kikindáról jelentik: Kedden hajnalban a Wetter és Müller cég tulajdonát képező Olga-malomban tűz ütött ki, amely hamarosan az egész malomépületet lángba borította. A gyorsan kivonult tűzoltóknak sikerült a tűz tovaterjedését meggátolni, a malom épülete a gépekkel, továbbá 250 métermázsa liszttel és egy vagon gabonával leégett. A kár meghaladja az öt millió koronát, ami biztosítás útján megtérül. A tűz okát még nem állapították meg. Néhány éven belül ez már a második nagy malomtűz Kikindán.

— **Nem mond le a kormány.** Beogradból jelentik: Radikális képviselők körében azt beszélnek, hogy a kormány egyelőre nem fog visszalépni. Ezt azzal indokolják, hogy a radikálispártnak megvan a kvóruma az új parlamentben. *Omerovics* és *Serics* miniszterek, akiket nem választottak meg képviselőnek, *táviratilag jelentették be lemondásukat.* Ugyanezt meg fogják tenni *Zsupanics* és *Szupilo* miniszterek is. A lemondott miniszterek helyét hir szerint *Pasics* miniszterelnök fiatalabb politikussal fogja betölteni. Legtöbbet *Popovics Velja*, *Janjics Voja* és *Mitrovics Dobra* neveit emlegetik a miniszterjelöltek között.

— **Új levéltáros Sentán.** Sentáról jelentik: *Stankovics Györgyöt*, a Kereskedők Egyesületének elnökét városi levéltárossá nevezték ki.

— **Molnár Ferenc és Fedák Sári lakásügye.** Budapestről jelentik, hogy a napokban tárgyalta a lakáshivatal *Molnár Ferenc* és *Fedák Sári* lakásügyét. Ismeretes, hogy az író és a művész házasságra léptek pár hónappal ezelőtt, azonban mindegyik megtartotta saját külön lakását. Egy magasrangú államtisztviselő igényt jelentett be az egyik lakásra azzal az indoklással, hogy mint házastársának az együttélés folytatása végett is egy közös lakásra van szükségük. A lakáshivatal tárgyalása után elutasította az állami tisztviselő kérelmét azzal az érveléssel, hogy a törvény szerint a házasságnak nem kritériuma a közös lakásban való együttélés és erre senki sem kényszeríthető. Különben is úgy az író, mint a művész kivételes foglalkozásuknál fogva az őket megillető lakásuktól meg nem foszthatók. A lakáshivatal határozatát az állami tisztviselő megfellebbezte a bírósághoz, de a felebbezési bírói fórum is helybenhagyta a lakáshivatal döntését.

— **Szabadlábba helyezték a novisadi bombás ifjakat.** Novisadról jelentik, hogy a rendőrség kedden szabadlábba helyezte azt a husz fiatalembert, akik vasárnap éjjel autóbombákkal és revolyverekkel a falvakba agitációs utra akartak indulni.

— **Eljegyzés.** Neuburg Flora Novisai és Goldstein Imre Palánka, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

— **A választási törvényszünet véget ért.** A választási törvényszünet e hó 22-én csütörtökön véget ér. A becskerekai törvényszéken - 23-ra már tárgyalás van kint. A járásbírói bíróságon már 22-én tartanak tárgyalást. A subotikai bíróságok is megkezdik a tárgyalásokat.

— **Kérelem.** A Népkönyha vezetőse kéri a jószívű embereket, hogy a közelgő husvétii ünnepekre való tekintettel akár pénzbeli, vagy természetbeni adományokkal támogassák a népkönyhát. Bármekkora összeget hálásan elfogadnak. Cím: Zrinski trg. 13.

— **Rendőri hírek.** *Sipos István* ügynök két barátjával mulatott, akik fölhasználva *Sipos* részegségét, elloptak tőle 4250 dinárt. A hűlen barátokat a rendőrség letartóztatta, azonban azzal védekeztek, hogy a pénzt részegen vették el barátuktól. Miután a kárt az egyik jóbarát megtérítette, ezért a rendőrség mindkettőjüket szabadlábba helyezte, az eljárás azonban folyik ellenük. — *Stubert Miklós* rovtomtultu szélhámost a subotikai rendőrség kedden letartóztatta, mivel ismét többrendbeli család miatt érkezett följelentés ellene följelentés a rendőrséghez. *Stubert* egyelőre még tagad, azonban a terhelő bizonyítékok következtében a rendőrség átadja az ügyészségnek.

— **Javításra szorul a sentai vasuti hid.** Sentáról jelentik: Az egyetlen vasuti hid, amely a Bácskát Bánáttal összeköti, a sentai, rossz állapotban van. A hid csavarjai meglazultak és a forgalom biztonsága érdekében szükséges, hogy a hidat kijavítsák. A legközelebbi városi közgyűlésen interpellálni fognak ebben a kérdésben, sürgetik a hid mielőbbi renoválását.

— **A képviselők vallása.** Beogradból jelentik: A megválasztott képviselők közül 161 pravoszláv, 118 katolikus és 31 muzulmán vallású van.

— **Trumbics megbukott?** Beogradból jelentik: A Tribuna értesítése szerint az északi dalmáciai kerületben, ahol *Drinkovics*—*Trumbics* közös listája két mandátumot kapott, maga *Trumbics* nem jutott mandátumhoz. A listavezető ugyanis *Drinkovics Máté* volt, a legtöbb szavazatot nyert járási jelölt pedig egy *Cseruga Máté* nevű földműves. *Trumbics* csak akkor kerülhetne be a parlamentbe, ha *Cseruga* visszalépne.

— **Eltemették a montenegrói exkirálynét.** Az elhunyt *Milena* montenegrói ex-királynét a san-reinói orosz templom sírboltjába elhunyt férje *Nikita* mellé temették el.

— **Törökellenes tüntetés Szkopljében.** Szkopljéből jelentik: A város keresztény lakossága, főleg a katolikusok, nagy tüntetést rendeztek a török lakosság ellen. A tüntetésre az adott alkalmat, hogy a választások alkalmával egy török ember egy katolikus hasba szurt. A tüntető tömeg be akart nyomulni a török városrészbe. A menet éle már eljutott a két városrészt elválasztó hídig, amikor a rendőrség nagyobb karhatalommal a helyszínére érkezett. A rendőrségnek csak nagy ügyel-bajjal sikerült a tömeget feltartóztatnia és lecsillapítania.

— **Náni Topolán.** A »Budli« jótékony-célú asztaltársaság műkedvelőgárdája előadással egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez április 1-én és 2-án a topolai »Kaszino« szálló emeleti termében. Szinre kerül *Follinus Aurél* »Náni« című népszínműve. Szereposztás a következő: *Kreuzer* gazdag sváb paraszt *Szikora Péter*, *Náni* és *Szeplő* gyermekei *Szikora Bözsike* és *Kovachich János*, özv. *Molnár Jánosné* korezmárosné *Tölgyesi Eta*, *Józsi*, *Bódi* gyermekei *Farkas Lajos*, *Sildák Sándor*, *Szilárd Péter* földbirtokos *Szabó László*, *Róza* a leánya *Ozordák Margit*, *Lupi* pécsei ügyvéd *Sulyok István*, *Sándor* a fia, jogász *Brindza József*, *János* pincér *Csernák Károly*. Az estély iránt általános érdeklődés mutatkozik. Az előadás jövedelmét a szegény gyermekek fölruházására fordítják.

— **Cernin hollandiai felolvasókör-utrá készül.** *Cernin Ottokár*, a régi monarchia volt közös külügyminisztere, legközelebb Hollandiába utazik és az egyetemeken előadássorozatot fog tartani a nemzetközi és az európai helyzetről.

— **Az ókanizsai tankönyvek.** A következő sorok közlésére kértek fel bennünket: Tisztelettel kérem ezen helyreigazító soraimat becses lapjának legközelebbi számában közölni sziveskedjék. A »Hírlap« 58-ik számában »A turskakanizsában is égetik a hittant« cím alatt egy közleményt hozott, amely szerint én mint novokanizsai járásnak a tanfelügyelője elrendeltem azt, hogy a magyar nyelvű hittan könyveket el kell égetni. Ezzel kijelentem, hogy a hír elejétől végig légből kapott koholmány, amelynek az a tendenciája, hogy a jelenlegi rezsim és pártja ellen izgasson. Közlöm a »Bácsmegeyi Napló« nek szerkesztőségével, hogy ezen aljas közlemény értelmi szerzője ellen bíróság útján hivatalból az eljárást megindítom. Teljes tisztelettel *Kuzmanov Obrad* novokanizsai járás tanfelügyelője.

— **Károlyi Imrét rágalmozásért elítélték.** Budapestről jelentik: Gróf *Károlyi Imre* a 8 Órai Ujság egyik múlt évi számában politikai ellenfeleiről cikket írt, amelyben kijelentette, ők azok, akik *Kovács Gyulának*, ennek a féleszü gazembernek, amikor a parlamentben gróf *Tisza István* ellen merényletet követett el és önmagát is súlyosan megsebesítette, virágcsokrokat vittek. *Kovács Gyula* a cikk miatt rágalmozás vétsége címén feljelentette gróf *Károlyi Imrét*, akit a büntetőtörvényszék azzal az indoklással, hogy a jogos kritika határát túl nem lépte, felmentett. Felebbezés folytán az ítélet-tábla *Károlyi Imrét* bűnösnek mondtotta ki becsületsértés vétségében 300 korona pénzbüntetésre ítélte, az ítélet végrehajtását azonban felfüggesztette.

— **Felakasztanak két rablógyilkost.** Budapestről jelentik: 1921 őszén *Kalányos János* napszámos és *Orsós Márton* kőborcigány összehozták, hogy *Nagybányon* község leggazdagabb polgárát: *László Jánost* kirabolják. Szeptember 19-én éjszaka *Kaposvárról* beismentek *László tanyájára*. Az erős kutyaugatásra azonban felébredt a gazda és az udvaron rajtuk ütött. Dulakodás közben a két rabló *László Jánost* egy fejszecsapással agyonütötte. A napszámos és a kőborcigány ezután bementek a lakásba és ott álmukban megölték *László* feleségét és öt gyermekét. A tanyát azután teljesen kifosztották. A kaposvári törvényszék, majd a pécsi ítélet-tábla és a kuria annakidején halálra ítélte a két rablógyilkost. A kormányzó elutasította a kegyelmi kérvényt. Az ítéletet a napokban hajtják végre *Kaposvárott*.

— **Tutankhamen sírjának felfedezője súlyosan megbetegedett.** Kairóból jelentik: A *Tutankhamen* sírjának felfedezésével híressé vált *Carnarvon* lord rovarcsípés következtében támadt vérmérgezésben súlyosan megbetegedett.

— **A Hangya hitelrontási pöre egy ujságíró ellen.** Budapestről jelentik: *Sajó Sándor* hírlapíró az *Az Ujság* 1921 december 18-iki számában »A Hangya négyszázmilliója« címen cikket írt, amelyben a pénzügyi bizottság előző napi ülésével foglalkozott. Megírta a cikkben, hogy a pénzügyi bizottság ülésén báró *Szterényi József* kérdést intézett a pénzügyminiszterhez, *Kállay Tibor*hoz, igaz-e, hogy elődje, *Hegedüs Loránt* 100 millió korona értékű részvényt jegyzett a Hangya részvényeiből és 250 millió korona erejéig készfizető kezességet vállalt a szövetkezetért. A cikk miatt a Hangya hitelrontás címén pert indított a hírlapíró ellen. Ügyét kedden tárgyalták a budapesti büntetőtörvényszéken. A Hangya jogi képviselője kérte a bíróságot, hogy a Hangyának egymillió korona erejéig ítéljen meg pénzbeli elégtételt. A bíróság bűnösnek mondtotta ki a hírlapírórt sajtó utáni elkövetett hitelrontás vétségében. Ezért 10.000 korona fő- és 1000 korona mellékbüntetésre ítélte. A Hangya pénzbeli igényét polgári perre utasították.

— **Az Orjuna vezére megsebesült.** Novisadról jelentik: *Jevgyevics Dobroszláv* spliti utazása alkalmával *Zagreb*ban tartózkodott rövid ideig. Ottléte alatt betért a *Narodna* kávéházba, ahol a Frank-párti ifjuság gyűlésezett. Később odajöttek a *Hanaó* ifjusági szövetség tagjai és a két csoport között harc fejlődött ki, miközben *Jevgyevics* revolverlövés által könnyebben megsebesült. A sebet ott a helyszínen bekötötték és *Jevgyevics* tovább folytatta útját *Splitbe*.

— **Harding ismét fellép elnökjelöltnek.** A jövő évben lejár az *Unió* elnökének mandátuma. *Washington* jelentés szerint *Harding* az Egyesült-Államok jelenlegi elnöke 1924-ben ismét fellép elnökjelöltnek.

— **Banjanin Jován meghalt.** Novisadról jelentik: *Banjanin Jován* volt novisadi rendőrfőkapitány kedden este 9 órakor novisadi lakásán hirtelen meghalt. *Banjanint*, aki a rumai főszołgabírói állásból került a novisadi rendőrség élére, két hónappal ezelőtt felfüggesztették állásától, majd hosszas ismeretes komplikációk után nemrég *Vukovarra* nevezték ki megyei főjegyzőnek. *Szerdán* akart *Beogradba* és *Zagrebba* utazni, hogy a kormánytól más beosztást kérjen. Kedden este lakásán feleségével kártyázott, amikor hirtelen rosszul lett és pár pillanat múlva meghalt. Az azonnal hívott orvos már csak a beállott halált konstatálhatta. *Banjanint*, aki 55 éves volt, felesége és három gyermeke gyászolja.

— **Csehország tiltakozik Lengyelországnak fölvétele ellen a kisantantba.** Prágából jelentik: Csehország tiltakozását jelentette be a kisantant többi államainál *Lengyelországnak* a kisantantba való fölvétele ellen.

— **Megállapították a Magyarország által 1923-ban szállítandó szénmennyiséget.** A jóvátételi bizottság a Magyarország által 1923-ban szállítandó szénmennyiséget minden munkanapra 880 tonnába állapította meg.

— **Dolgoznak a román hadsereg felszerelésén.** Bukarestből jelentik: *Mardarescu* román hadügyminiszter a bukaresti kamarában kijelentette, hogy valamennyi román gyár a hadsereg felszerelésén dolgozik. A hír nem valami megnyugtató. A román hadsereg újbóli felszerelése nem túlságosan bizonyítja Románia békés hajlandóságát.

— **»Keszéri mézeshetek«** kitünő énekes vigjátékát közkívánatra vasárnap, 25-én délután 4 órai kezdettel a Városi Színházban megismétli a Műpartolók Köre. Jegyek már kaphatók.

— **Fogorvosokat** technikai munkával minden tekintetben a legjobban elégíti ki a »Denta« zubnotechnikai laboratórium, Subotica, Kralj Aleksander-utca 5. Telefon 612.

(*) **Roth Olga kozmetikai intézetében** Kr. Alexandrova-utca 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcborhámlesztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehéritő és szeplőkendőcsők stb. 2804

— **Dr. Andrejevics Andra** fogászati specialista fogorvosi és technikai műtermét egyévi berlini és bécsi tanulmány után megnyitotta és minden fogászati munkát a legmodernebb kivitelben teljesít. Fogászati laboratóriumában a technikai munkákat fogorvosok részére is *Aleschur*, a bécsi fogászati egyetemi klinika volt főnöke végzi. Rendel d. e. 9—12 és d. u. 2—5-ig *Kralja Petra* Park 7. számú házban az emeleten (volt Reichl-palota), Telefon 4—52.

A Bácsmegeyi Napló 79-ik számához

Aki június 30-ig ezeket a szelvényeket összegyűjti és beküldi az ingyenes biztosítást köti

Mariola arckrém a legjobb arcápoló!

KÖZGAZDASÁG

Az idei dohánytermés kilátásai. Hivatalos jelentés szerint az idei dohánytermés kilátásai nagyon kedvezőek. A monopol-igazgatóság 25 millió kilogramm dohánytermésre számít, amiből 12 millió kell a belföldi szükséglet fedezésére, míg a többi 13 millió kilogrammot kivitelre szánják. A befolyó ellenértéket a kormány a valuta javítására akarja felhasználni.

Nemzetközi mintavásárok Olaszországban. Páduában április 1-től 15-ig tartják az ötödik nemzetközi mintavásárt az olasz király védnöksége alatt. Milanóban április 12-től 27-ig rendeznek mintavásárt. A beogradi kereskedelmi minisztérium a belföldi iparosoknak és kereskedőknek ajánlja és megkönnyíti a kiállításon való részvételt. Bővebb felvilágosítást a kereskedelmi és iparkamarák nyújtanak.

Megindult a csehszlovákiai hajóforgalom. A csehszlovákiai hajózási társulat március 19-ikétől kezdve megindította a rendszeres gyorsított darab-áru hajózási forgalmat Pozsony, Komárom, Budapest, Vukovár, Novisad, Beograd, Lom, Russe és Guirgiu között, amit szükség esetén Bécs felé is ki fognak terjeszteni.

Távíratforgalom Oroszországgal. A postaügyi minisztérium március 16-iki kelettel rendeletet adott ki, hogy e naptól kezdve Oroszország és az S. H. S. királyság valamennyi postahivatala között megindul a távíratforgalom. Ezzel a kormány teljesítette a szovjetkormány által szikratávíró útján már több ízben Beograddal közölt kívánságát. A postaügyi miniszter a távíratforgalmat azzal indokolja, hogy a jugoszláv állampolgároknak sok rokonuk van Szovjetországban, akikkel az érintkezést a kormány meg akarja könnyíteni. A rendelet hivatalos lapban még nem jelent meg és így eddig nem is léphetett életbe. A cenzurára vonatkozólag sem történt még intézkedés.

A telefon- és táviratdíjak felemelése. A postaügyi minisztérium elrendelte mindazoknak a telefon- és táviratdíjteleknek 50 százalékkal

való felemelését, amelyeket frankokban kell kifizetni. A frank árfolyamát ily esetben nem az államilag megállapított középárfolyamon, hanem a postaügyi minisztérium által időről-időre megállapított árfolyamon kell átszámítani.

A petróleum elvámolása. A vámvezérgazgatóság elrendelte, hogy a behozott petróleum vámját a kísérőlevélben feltüntetett súly után kell leróni, azzal a kötelezettséggel, hogy az utánmérése alkalmával megállapított súlytöbblet után is utólag ki kell a behozatali vámot fizetni. Súlyhiány esetén vámvisszatérítés nem jár.

Lóvásárlások Görögország részére. Novisadról jelentik: Az utóbbi napokban Novisadon görögök 3000 lovat vásároltak.

SPORT

Orth hónapokig nem játszhat. Nagyon komoly következménye lett annak a vasárnap délutáni összecsapásnak, amely az MTK—III. ker. TVE-meccs utolsó percében Orth György és Kleber Ferenc, a III. kerületiek középső fődzete között történt. A kedden tartott orvosi vizsgálaton kitűnt, hogy Orth térdében levált egy porc darab, ami operációs beavatkozást tesz szükségesé. Orthot tehát meg fogják operálni és ezért hónapokig nem szerepelhet az MTK csapatában.

Az angol cross country-bajnokság eredménye már ismeretes. A francia Schnellmann jelentéktelen szerepet játszott s már a második angol mérföld után föladta a küzdelmet. A hatodik mérföldnél Cotterell káplár vezetett Freeman és Harper előtt (33 p 45 mp), Blevitt negyedik volt (33 p 57 mp), 9 mérföldnél már Blevitt járt elől, nyomában Cotterell és Harperrel. A finish nagyon izgalmas volt, mert Blevitt csak az utolsó 200 méterrel tudta lerázni az angol hadserg mezei futóbajnokát. A befutás sorrendje ez ovt: Blevitt 58 p 32 mp; Cotterell 58 p 33 mp; Harper 58 p 45 mp; Freeman 59 p 32 mp.

TŐZSDE

Novisadi terménytőzsde, március 20. Tartott árak mellett gyenge volt a forgalom. Kereslet csak tengeriben van. A mai tőzsdénapon 33 vagon áru kelt el, főleg tengeriben. Az árak: Tengeri bálnáti 275 dinár, szerémségi prompt áru 280 dinár, fehér tengeri 292,50 dinár, ötengeri 315 dinár, bab 460 dinár, liszt nullás ab Szarajevó 675 dinár.

Beograd, március 20. Zárlat: Berlin 0.47—0.47.50, Bécs 0.13.75—13.80, Prága 2.94—2.95, Milano 4.76—4.78, Zürich 18.40—18.75, Bukarest 46 negyed—46 háromnegyed, Páris 6.35—6.80, Budapest 2.65—2.70, Newyork 98—99 negyed.

Zagreb, március 20. Zárlat: Berlin 0.47—0.47.5, Bécs 0.13.50—13.60, Prága 2.92—2.93, Milano 4.71—4.73, Zürich 18.15—18.30, Páris 6.30—6.35, Budapest 2.30—2.40, London 458—459, Newyork 97½—98½.

Zürich, március 20. Zárlat: Berlin 0.0258 (0.0258), Amsterdam 211.50 (211.50), Newyork 538.50 (538.50), London 25.31 (25.29), Páris 34.90 (34.40), Milano 26.15 (25.95), Prága 15.975 (15.95), Beograd 5.45 (5.425), Budapest 0.14 (0.1525), Varsó 0.0125 (0.0125), Bécs 0.00745 (0.0074), Osztrák bélyegzett 0.0075 (0.0075).

Budapesti értéktőzsde. A tőzsdén ma hivatalos szünet volt, de a bankok egymásközötti forgalmában barátságos hangulat mutatkozott s kötések a tegnapi záróárfolyamnál lényegesen magasabb kurzusokon jöttek létre. A heti pénzü 6:75—7 százalék mellett élénken kínáltak. Állítólag a következő árfolyamok fordultak elő: Fegyver 305—310000, Cukor 46000, Georgia 270—275000, Salgó 133—134000, Hungária műtrágya 66—68000, Izzó 88—90000, Jog 15—16000, Brassói 90000, Kühne 20—21000, Altalános Készén 365—370000, Nasici 145000, Ófa 53000.

Bécsi értéktőzsde szilárd.

Budapesti gabonátőzsde a buza ára 1000 koronával drágult. A malmok buzáat 17—17250 koronáért kerestek, de ennyiért nem lehetett árut kapni, Rozs 10300—10500, zab 500 koronával emelkedett. Tengeri 9000, takarmányárpa 9000 korona.

(*) **Dr. Müller Károly Henrik,** a budapesti egyetemi orr- és gége-klinika v. orvosa és a beogradi állami közoktatók fül- és gégeosztályának nagy négy éven át volt specialistája rendel orr-, száji, torok és fülbetegeknek Beogradban Poenkareova ulica 29. sz. alatt 11-től 1-ig és 3-tól 5-ig. Távbeszélő 990.

E. SZÉCSI „PHILATELIA” BÉLYEGHÁZ

Subotica (főpostia mellett)
Keresek megvételre használt jugoszláv bélyegeket. Névéték 30% szalagot. Fizetem. A jelen forgalmiak közül 1.— 8.— 20.— és 30.— dinár rosokért.

Dr. Vécsel Jenő orvosi rendelője nem mi betegek részére rendel délelőtt 7—9-ig, délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrill-metoda-ter 5. I. emelet, Vojnich Piroška féle ház.

REINER LAJOS

FAKERESKEDŐ NOVISAD

LAZA KOSTICA UL. 3.

Telefon: Iroda 188. — Teleg 291.

Sürgönycim: „FORESTA.”

Fatelep a Strand mellett. Nagy raktár mindenféle épület és deszka anyagokban. Nagy készletek prima fichta asztalos deszka, minden méreiben.

Ugyanott egy faszakmában jártas könyvelő és német magyar levelező felvé etik.

— **Bör- és nemibetegnek Somborban** rendel **dr. Koralek** lakásán (Weidinger-palota I. emelet) délelőtt 8—10 és délután 2—4 között. Salvarsan-oltások vérbaajosoknak.

JUST R. T. szövetáruháza Subotica, Városház épület.

Megérkeztek a legújabb divatu

ANGOL TAVASZI

1785 **szezonszövetek.**

Nagy választék. Olcsó árak.

BERSON
GUMMISAROK és GUMMITALP
olcsóbb és tartósabb mint bőr! Legjobban év nedvesség és hideg ellen!

Rézvitriol 98/99% KÉN
I-a MAJUNGA RAFFIA
vagonszámra és kisebb tételekben is kapható
Jugoszlavija Prometno D. D.
Zagreb, Gajeva ulica 10. 2010
Telefon: 9—41 Táviratcim: JUGOPROMET

KÖLCSÖNKÖNYVTÁR
cca 1300 használt magyar könyvvel eladó. Cim Schmolka hirdetőjében Novisad. 2033

Eladó
üzemmegnagyobbítás miatt:
Két drb. **Bouler gőzkazán**, mindegyik 20 □ m. tüzelőülettel, 4 légkörnyomással, az összes durva és finom armatúrával.
Egy drb. **gőzgép**, üzemben látható, 60 lóerős lendítőkerékkel és tárcsával.
Egy drb. használt állapotban levő, teljesen komplett új **szeszflinomító készülék**, 150 l. óránkénti teljesítő képességgel, németországi gyártmány, acéllemezből condensator defleg motorral.
Egy drb. **Siemens-Schuckert generator** 430—500 Amper teljesítménnyel, alig használva.
J. F. Scheteska, Beograd.

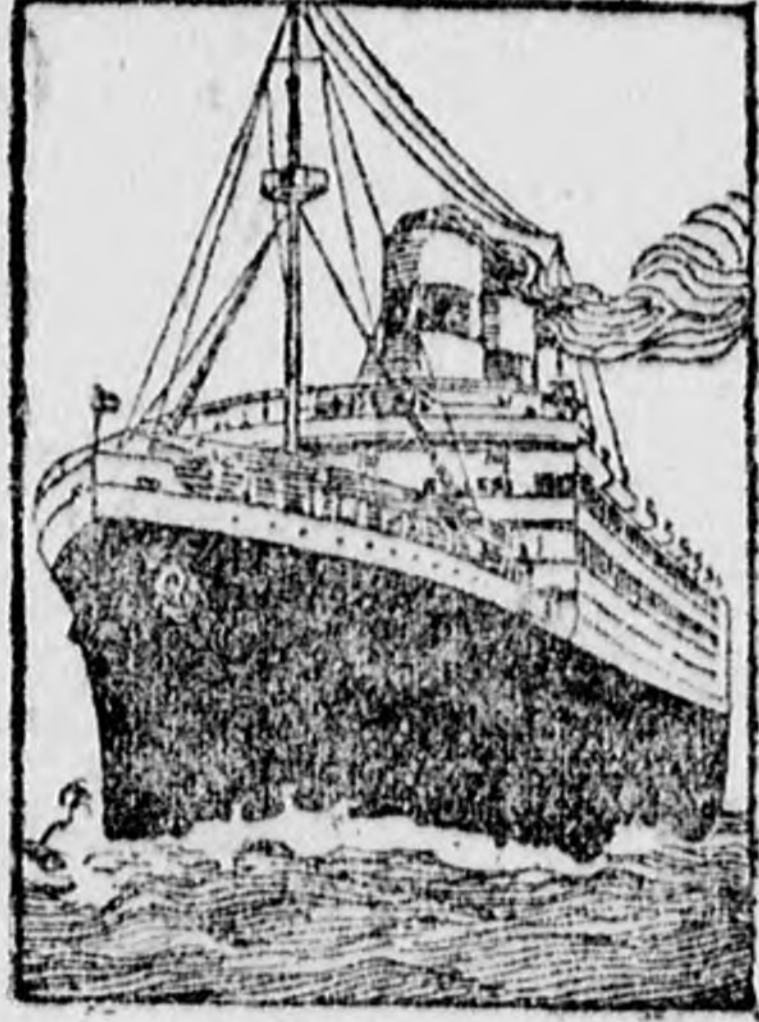
Licht Salon
Sombor
Elvállal szalmakalap átvarrásokat, férfi kalaptisztítást és festést.
Nagy raktár férfi- és nőikalapokban a legolcsóbbtól a legdrágábig.

Husvétii tojások, nyulak
óriási választékban érkeztek
SÁGI fűszer és csemege kereskedésében
Subotica, Huspiac.
ÁLLANDÓ NAGY KIÁLLÍTÁS
mindennemű csemegékből, tengeri halakból, sajtok és felvágottakból.
FÜSZERÁRUKBAN
legolcsóbb bevásárlási forrás.
PONTOS ÉS FIGYELMES KISZOLGÁLÁS.

Jóforgalmu fűszer- csemege üzlet büffé helyiséggel elköltözés miatt azonnal átadó. — Lakás az üzlet mellett van. 1981
Wertheimer Ede Pančevo.

2 vagonos malomhoz keres rendszerető szakképzett
FÜMOLNÁRT
ki magas és félmagas őrlésben valamint sikszita kezelésben teljes jártassággal bir és állandó nyugodt állásra reflektál. Részletes ajánlatok a fizetési igények megjelölésével **Kohán Vince és Fiai** hengermalom Subotica, Senčanski put 85. kéretnek.

NE FELEJTSE EL
 hogy minden szerdán
 a **STEINER** cukrászdában
Parfait délután van.

Királyi Holland Lloyd

rendes gyors- és postahajók

Amsterdamból és Cherbourgól

DÉLAMERIKÁBA

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo és Buenos Airesba. — Mindennemű felvilágosítást nyújt.
 Királyi Holland Lloyd Jugoszlaviai vezérképviselése
 Jugoszlavenska Banka d. d. Zagreb B Cesta 33.
 Telefon 24-65. — Sürgőnycim: „Realloy” Zagreb.

CEMENT

mész, tetőcserép, traverzák, samotta-téglák és vakolat, valamint az összes építőanyagot szállítja:

„GRADIVO“

Ker. Társ. ZAGREB, Bogovičeva ulica 3.
 Telefon 5-55. — Sürgőnycim: „GRADIVO“

ELEK ISTVÁN

gáz-, víz- és villamos berendezési vállalata
 SUBOTICA, I. Skotus Viatora u. 57.

Elvállal jótállás mellett saját üzemek, erőátvitel berendezését és minden a szakmába vágó munkákat.

Nagy raktár villamos berendezési cikkekben. — Költségvetés díjtalanul.

Prémfestő (Pelzfärber)

kerestetik elsőrangú fizetéssel
 állandó munkára.

Csak írásbeli ajánlatok intézendők „PRÉMFESTŐ” jelige alatt Aksentijević és Fixmann hírlapíró és hirdető vállalat Beograd, Skopljnska 18. Postafiók 176. — Telefon 22-22. 2041

EGYWATTOS és FÉLWATTOS

„TUNGSRAM“ VILLAMOS IZZÓLÁMPÁK

nagyban gyári áron és kicsinyben kaphatók:

„ENERGIA” műszaki és elektrotechnikai vállalatnál
 Subotica, Aleksandrova ulica 7., I. em.

KANAVÁSZ és ZEFIR

Gröger Mikulaschek & Co.

Sternberg

gyártmányai kaphatók 1766

a Centralna Banka áruosztályánál

Makso Borović

Zagreb, Strossmayerova ul. 2.

Egyéb minőségi áruk is állandóan raktáron

BUTONIA D. D.

Tvornica Dugmeta, Rožnih i Metalnih Proizvoda
 ZAGREB Horvačanska Cesta 29
 Telefon 12-93

Készít: gombokat, fésűket, cigarettaszípkákat, lószerszámokat, butorvasalásokat, beretváló készülékeket.

Elvállal: fémöntést, nikkelezést, rezeztést, forrasztást, sajtolást, huzagolást, stancolást és esztergályozást.

Vesz: ócskafémet, packfungot és rezet. 1425

ÜZLETMEGNYITÁS.

A Pančevoi Srpska Banka R. T.
 faosztálya KOVINBAN megnyit

ahol mindenféle építéshez és asztalosoknak szükséges faanyag egy kicsinyben mind nagyban előnyös árak mellett dus választékban kapható.
 Fateleptünk közvetlenül a vasut állomásból kiágazó sinek mellett fekszik 1285

Egy könyvtár

jó karban, teljes berendezéssel

eladó.

Bővebbet: „SCHMOLKA” hirdető irodában, Novisad Futoški put.

A T. KÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE!
 Eredeti angol szövetekből a legújabb
tavaszi ujdonságok

mintái megérkeztek

MÁNDICS PÁL

férfi szabó üzletében, Bene Szudarević ul. 34.
 Nagy árkülönség a legnagyobb cégekkel szemben is. 1864

A faszakma minden ágában tökéletesen jártas, szerbül, németül, magyarul perfekt beszélő, a vojvodinai, szerbiai, horvátországi és boszniai viszonyokat és vevőkört teljesen ismerő

fiatal nős szakember vezető állást keres.

Megkereséseket „Szakember” jeligére kiadoba. 2071

Téglagyárosok figyelmébe!

Ajánlunk minden mennyiségben, azonnali szállításra amíg a készlet tart

ZENICAI APRÓSZENET

franko vagon Subotica állomáson kocsiba rakva
 100.000 kg.-ként 4000 d nárért

VUKOVIĆ i DRUG SUBOEICA, Lička 9.

EGY SZERSZÁMLAKATOS

(Schnitt und Stanzenmacher) és egy

BÁDOGOSSEGÉD

felvétetik.

„IRIS” Fém és Pléháru Ipar Ing. FAITH FERENC
 Novisad, Temerini kapunál, a csatornán túl. 1878

Önálló kádársegéd

évi munkára jó fizetéssel

felvétetik.

Ajánlatok csakis elsőrangú munkasrőktől a Percara Konjaka Srpske Banke d. d.-hez Bela Crkva intézendők. 2040

Asztalos mesterek és gyárosok figyelmébe!

Ajánlok sombori raktáramról minden mennyiségű külföldi nemes furnirt: Citrom, virágkőrös, madár jávor-szemcsés (Fogelaugenahorn) amerikai dió olasz-jávor, tükör mahagoni, cuba mahagoni, Sappali mahagoni, palisander, ugyszinte az ezekhez szükséges 3 m/m vastag blindfurnirt is. Szállítható azonnal a megrendelés napján. Ajánlattal szolgál

SPITZER HERMAN, FAKERESKEDŐ

tengerentúli furniok és összes butorgyárt. szükséges kellékek nagyban eladása **SOMBOR**, Karagyorgye ulica broj 8. Vaspályával szemben.
 Telefon 229 és 228. 1230

50 kapa kelebiai szálló

(a magyarországi részen) a vasutvonal mentén egy nagy lakóházzal és teljes szőlőfelszereléssel eladó. Esetleg elcserélném a subotici határban fekvő szántófölddel. Közlebbi felvilágosítás nyerhető:

Dr. Kellert Benő

ügyvéd ur irodájában

Cara Dušana ulica 6. 1420

Kárpitos műhelyemet

Sava Tekeli u. 36. sz. alól

áthelyeztem

Sokolska ul. 7 sz. alá

Minden e szakmába vágó munkát, valamint javításokat vállalom. 1182

Nagy Gyula kárpitos.

MÉSZ

hófehér állandóan vagontételekben.

Kovácsszén, faszén,

kátrány, kátránypapír

cement, budaföld,

festék, firnisz

legolcsóbb áron

nagyban és kicsinyben

kapható:

D. JENE

Subotica

Skadarska ulica 4.

(zöldfa korcsma mellett

levő utca.) 1281

Zsák

Ponyva

Zsineg

Rein Izsó Sombor

Telefon 133. 2064

HUSVÉTI
 חמץ
 cukor, szilva, franci kávé,
 paprika s.b. fűszer árak
 megérkeztek
 Nöröst Géza cégnél Subotica

FOGLALKOZÁS
 Kifutóiu megbízható ház-
 ból kerestetik Tumbász
 kézműruház Subotica.
 2051

Főgépész, aki jelenleg ál-
 lásban van, állást keres
 alacsony-, magashyomású
 compound kondenzátoros
 géphez. Megkereséseket kér
 »Főgépész« jelígre a ki-
 adóhivatalba. 2066

Bácskában Bevezetett uta-
 zó azonnali belépésre ál-
 lást keres. Ajánlatokat
 »Szakembere« jelígre a ki-
 adóhivatalba kér. 2050

Ügyes bérkereskedő-segéd
 azonnali belépésre felvéte-
 tik Kaufmann Hermann
 bérkereskedőnél Subotica.

Fűiskolai hallgató francia,
 német, olasz nyelvismere-
 tekkel, kereskedelmi jár-
 tassággal banknál vagy
 nagyobb ipari vagy keres-
 kedelmi vállalatnál állást
 keres. Cim: Fortuna-hir-
 dető Subotica, Strossmaje-
 rova ul. 2. 2055

Sajt- és vajmester keres-
 tetik, elsőrendű szakem-
 ber. Ostoičeva ul. 1674

Keményítő munkást, ki a
 dextringyártásban is jár-
 tas, azonnali belépésre ke-
 res. Keményítőgyár, Se-
 gedinski put. Lelenház-
 zal szemben. 1927

**Gyógyszerészgyakornok-
 nak** most érettségiző, le-
 hetőleg szerbül beszélő
 urat alkalmazna Decsy
 Gyula gyógyszerész, Kis-
 kápolna mellett. 1928

ELADÓ
 egy villanyerőre be-
 rendezett
gyapjúfonoda.
 Tökéletesen jó és 160
 orsóval dolgozik.
Richter Mihály
 Apatin 218. 1945

A valódi párisi
LION-NOIR
 cipő-crème
 újból kapható
**Kaufmann
 Hermann**
 bérkereskedésben
 1368 Subotica

Deutsches Kindermädchen
 welches auch der Wirt-
 schaft hilft, zu drei Kin-
 dern wird gesucht. Braća
 Lehner, Alexandrova-u. 5.

Társulnék fennálló vállala-
 tához, üzlethez vagy bér-
 lethez. Esetleg átvennék
 jövővel bíró, elhanyagolt
 üzletet, szállodát vagy
 bármily egyéb rentabilis
 vállalkozást. Részletes
 ajánlatokat Takács Stevo,
 Osijek, Desatičina 15 cim-
 re kérek. 1877

Suche zu meinen 4 und 6
 jährigen Mädchen ein intel-
 ligentes deutsches Fräulein
 Eugen Vass, Senta. 1959

Házi munka önálló veze-
 tésére leány vagy magá-
 nyos asszony jó fizetéssel
 és jó bánásmóddal mielőb-
 bi belépésre kerestetik.
 Cim: Wolf-trafik, Vel-
 Kikinda. 2043

Ügyes szobainast kere-
 sek azonnali belépésre
 éves bizonyítvánnyal ren-
 delkezők irjanak Hirschi
 Gyula földbirtokoshoz,
 Potiskisvetinikola, Toron-
 tál-megye. 2042

Fehér varrónő ajánlkozik
 falura vagy tanyára. Ér-
 deklődni lehet: Aksentije-
 vics i Fixmann Beograd,
 Skopljanska ul. 18. Post-
 fach. 176. 2014

Rövidáru engross szakmá-
 ban jártas fiatal segéd fel-
 vétetik. Cim a kiadóból. 2016

APRÓHIRDETÉSEK
 Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó
 kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
 Állástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik.
 Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din.
 Kérdezőkódokhoz válaszbélyeg melléklendő.

VÉTEL-ELADÁS
 Kertkedvelők becses figyel-
 mébe ajánlom ültetni való,
 fiatal, gyökeres, keresztet
 fenyőfajta gyönyörű szög
 példányokban 35 cm-től
 150 cm. magasságig. Kapa-
 tható: Kovács Mihálynál,
 Zrinjski trg 16. sz. 2067

Szén! Prima bükkfa! csak
 vaggontételben. Uzenek
 ellátását pontosan és leg-
 olcsóbban »Ignis« tüzelő-
 anyagkereskedése Suboti-
 ca. Értekezni lehet levél-
 ben Wirthnél is, vasutigaz-
 gatósnak, I. em. 6. 1971

**Jolanda Pension
 Abbazia**
 Napi ellátás 20 lirától kezdve.
**Hotel Jolanda
 Abazzia**

Négyluku morzsoló, 4 HP
 motorral, 15.000 dinárért
 eladó Zentainál, Subotica.
 Esztergapat, vasgalyu, fu-
 rógépek és kéziszerszám-
 ból álló gépműhely-bereni-
 dezés, továbbá új és hasz-
 nált kazánforresövek eladók
 Vujkovič faárugyár, Subo-
 tica. 1966

Elsőrendű, rövidrevágott,
 száraz bükk-tüzi fa kapható
 100 kg-ként 180 K-ért
 Kivánatra házhoz szállítva.
 Skotus Viator ul. 28. 2063

Eladó egy 50-55 HP origi-
 nál »Otto« Diesel-nyers-
 olajmotor, németországi,
 1914-es gyártmány, majd-
 nem új, alig egy évig volt
 használatban, mindenkor
 üzemben megtekinthető és
 rögtön szállítható Reis-
 és Szedressy gőzhenger-
 malma, Gajdobra, Bácska.
 2037

8 HP Schutlevort acél-
 öntésű magánjáró, 54 co-
 los, Máv. cséplő, meg-
 hosszabbított, 320.000 ko-
 ronáért eladó. Cim: Gá-
 bor Gergely, Senta. 1999

Smyrnaszőnyeg, elsőren-
 dű, becskerekű egycd-
 árusítója Hoffmann Mihály
 özvegye, Subotica. 1946

Farkaskutyák eladók,
 kölykek előjegyeztethetők
 dr. Vojnich, Bačka-To-
 polya. 675

Keresek egy vagy két csi-
 nos, tiszta butorozott szo-
 bát. Cimek leadandók
 »Tiszta« jelígre a kiadó-
 ban 1984

Fával égetett kömentes
ÉPÍTŐ MÉS
 boremendi kőből égetett dara-
 bos mész, beočni portland ce-
 ment, száraz vellázott faazón,
 vagonfételben és kicsinyben.
 Faszén csomagolva is kapható
Révai Adolf, Subotica
 Terezičina ulica 1. Telefon 551.

KÜLÖNFÉLE
 Tyukszembalzsam kiáltja a
 legmakacsabb tyukszemet
 és bérkeményedést a leg-
 rövidebb időn belül. Kapa-
 tható illés gyógyárban, fő-
 postával szemben. 8626

Kis raktárt, világos és szá-
 raz, utcai helyiséget vagy
 szobát keresek azonnalra.
 Cimeket »Bárhok« jelígre
 kérem a kiadóba. 2054

Bérkereskedőki Holzspan,
 (fapapír), prima, kapható
 Vujkovič famegmunkáló-
 gyárban, Subotica. 1965

Egy jobb családnál kosztot,
 esetleg lakást is keres egy
 urilány. Ajánlatokat »Ha-
 zias« jelígre a kiadóba
 kér. 2068

Szolidan butorozott szobát
 lehetőleg a vasútállomás
 közelében villanyvilágítás-
 sal keresek. Cimeket kérem
 a kiadóba leadni. 2052

Szobát és konyhát egészen
 vagy részben butorozva
 esetleg egy nagy és telje-
 sen különálló szobát ke-
 res gyermektelen, jobb,
 csendes házaspár. Ajánla-
 tokat »Azonnal« jelígre a
 kiadóba kérünk. 2053

Butorozott szoba kiadó,
 Bővebbet Deutschnó uszág-
 árusító, Kurtes fűszerüzlet
 előtt, a főpostánál. 2057

Irodahelyiség a város köz-
 pontjában utcai bejárattal
 azonnal kiadó. Cim »Ku-
 rir« hírlapterjesztő vállala-
 latnál. 2070

Obendorfi és Quedlinburgi
 valódi német faj-
répamagvak
 lucernamagvak, muhar-
 magvak, bükkönymagvak,
 kerti vetemény és virág-
 magvak
 nagyban és kicsinyben
KLEIN GÉZA
 nagykereskedésében
 S ubotica, Bene Sudarevi-
 čeva ulica. 1552

Királyhalmi orth.
 חמץ
boraimat
 kisebb-nagyobb téte-
 lekben ajánlom, ugy-
 szintén
ó és ujbór
 jutányosan kapható.
Braun Jakob
 Horgos 1972

CSAKIS NAGYBAN!
 Ismét érkeztek
szövet és bélésárak
angol cherchek
 minden színben
ujjbélések
szitavásznak
klott
vadiervászon és
szalonvászon
nadrágzsebek stb. stb.
 Konkurensképes árak.
WEISER BENŐ NOVISAD
 DUNA UTCA 21. 2062

Gyakorlott
gépész-szerelő
 állást keres nagyobb üzem-
 ben. Érti gőzgépek, diesel-
 motorok és turbinák szak-
 szerű kezelését és min-
 den javítást önállóan
 végez. Franjo Šiler
 Beograd, Žička ul.
 4. Smederevski
 djeran. 2044

Két műszaki
kereskedő segéd
 április 1. vagy 15-iki belépésre felvétetik.
 Fialalabb rend- és munkakedvelő egyének
 adják be ajánlatukat eddigi működésük, nyelv-
 ismeretük és fizetési igényük megjelölésével
Lichtschein Márton és Tsai
 mezőgazdasági gépek, motorok, szerszámok,
 szerszámgépek és műszaki cikkek áruháza
 céghez
Novi Sad.

30 dinár
 eljárás költség ellenében leggyorsabban és leg-
 lelkiismeretesebben vizumoztat külföldi utleveleket
BRAĆA MIRKOVIĆ cég
 (ezelőtt BIRÓ EXPRESS)
 Beograd, Knez Danilova u. 31.
 Küldje be utlevelét postán express ajánlottan,
 melyet hasonmódra visszakap.
 Konzuli tarifák: Magyar 100 din., német 50 dinár,
 osztrák 50 dinár, román 52 dinár, csehoszlovák
 200 dinár. A tarifa az eljárási költséggel együtt
 postautalványon küldendő be.

Mielőtt
vendéglőjét
 szállodáját, kávéházát, cukrászdáját
berendezné
 kérjen árajánlatot
Goldner Testvérek
 jég szekrénygyártó Subotica, Jugoviča ul. 20.
 Készítünk és legolcsóbb áron szállítunk komplett szálloda, kávéház, cukrászda és éttermi berende-
 zéseket, jég szekrényeket, sörhűtő készülékeket, fagylaltgépeket fagylaltapparátusok és azokhoz szük-
 séges alkatrészeket, rézcsapokat, különböző levegőszívattyúkat, autogénnel hegesztett levegőkazánokat
 és cincsöveket, gyáraknak, malmoknak részöntvényeket, Veszünk ócska és hulladékfémeket
 a legmagasabb napi áron. — Telefon 134.